

(Ф. 13.05.14)

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра господарського, повітряного та космічного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри Нецька Л.С.
(підпис) (ІПБ)
« 20 » квітня 2023р.

ТИПОВІ ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ

з дисципліни «Правове регулювання банкрутства»

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 6 від « 20 » 04 2023 р.

Розробник: к.ю.н., доц. Любов НЕЦЬКА

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ СИТУАЦІЙНОЇ ЗАДАЧІ

Практична ситуаційна задача – проблемна ситуація з чітко визначеною метою, яку необхідно досягти або вправа, що потребує знаходження рішення за відомими даними за допомогою певних дій за дотримання певних правил виконання цих дій. Отже ситуаційні задачі, пов'язують теорію з її практичним застосуванням.

До вирішення задачі необхідно визначити норми права, що підлягають застосуванню, опрацювати їх, вивчити відповідну навчальну літературу, судову практику.

Під час розв'язування задач потрібно посилатися на конкретні статті, пункти нормативно-правових актів, висновки Верховного Суду.

Запропоноване вирішення ситуації повинно відповідати зазначеним у фабулі обставинам. Забороняється довільно змінювати умови задачі або припускати в ній те, що не зазначено в тексті. Відповіді на поставлені в задачі запитання повинні бути повними, обґрунтованими, у випадку можливих кількох варіантів вирішення доцільно їх вказати та аргументувати. Особливу увагу потрібно звернути на колізійні норми законів та запропонувати способи вирішення колізії.

Варто взяти до уваги, що й неправильно вирішена задача заслуговує певної позитивної оцінки, якщо розв'язок містить належне правове обґрунтування або є наближеним до правильної відповіді чи одного з її варіантів. І навпаки, навіть правильний перебіг думок може бути оцінений нижче або не зарахований, якщо бракує посилань на відповідні джерела або ніяк не обґрунтовується. Тому кожне розв'язання задачі має обов'язково супроводжуватися посиланням на конкретну статтю (пункт) нормативного акта, що регулює відносини у сфері банкрутства, із зазначенням точних його реквізитів. Важливо застосовувати саме останню чинну редакцію закону, за винятком ситуацій, у яких необхідно враховувати стан законодавства на час виникнення ситуації.

Закінчувати розв'язання задачі необхідно юридичним висновком, у якому коротко визначається правильна кваліфікація відносин, які дії потрібно вчинити, яку правомірну поведінку застосувати для поновлення порушеного права. Розв'язання задачі, яке не містить такого висновку, є не повним, а тому не зараховується. Наприкінці розв'язання задачі потрібно обов'язково подати перелік нормативних актів, літератури, інших джерел, що використовувалися під час розв'язання задачі.

Приклад задачі з розв'язком

Фермерське господарство «Горобина» в особі ліквідатора звернулося до місцевого суду загальної юрисдикції з позовом до фізичних осіб-членів цього ФГ про визнання права власності на врожай. До подання цього позову у господарському суді Черкаської області було порушено справу про банкрутство фермерського господарства «Горобина».

*Який суд має розглядати спір про право власності на врожай ФГ?
Обґрунтуйте.*

Хід вирішення задачі: для розв'язку задачі потрібно опрацювати статті 7 і 8 Кодексу України з процедур банкрутства.

Відповідь: Згідно з ч. 2 ст. 7 Кодексу України з процедур банкрутства господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство (неплатоспроможність), в межах цієї справи вирішує всі майнові спори, стороною в яких є боржник; спори з позовними вимогами до боржника та щодо його майна; спори про визнання недійсними результатів аукціону; спори про визнання недійсними будь-яких правочинів, укладених боржником; спори про повернення (витребування) майна боржника або відшкодування його вартості відповідно; спори про відшкодування шкоди та/або збитків, завданих боржнику; спори про стягнення заробітної плати; спори про поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника; спори щодо інших вимог до боржника.

Як унормовано ч. 1 ст. 8 КУзПБ, справи про банкрутство (неплатоспроможність) розглядаються господарськими судами за місцезнаходженням боржника - юридичної особи, місцем проживання фізичної особи або фізичної особи - підприємця. Зміна боржником зареєстрованого місцезнаходження або місця проживання після подання кредитором або боржником заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) не впливає на зміну територіальної підсудності господарського суду.

Оскільки стосовно фермерського господарства «Горобина» ще до звернення до суду ліквідатора з позовом до членів ФГ було порушено провадження у справі про банкрутство, то розгляд усіх майнових спорів, стороною в яких є боржник у справі про банкрутство, повинен відбуватися саме і виключно господарським судом, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, в межах цієї справи (постанова Верховного Суду від 18 лютого 2020 року у справі № 918/335/17 (провадження №12-160гс19) <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88138141>).

Отже, господарський суд Черкаської області повноважний розглядати спір про право власності на врожай ФГ «Горобина».

Задача 1. Ухвалою господарського суду Харківської області від 23.03.2020 затверджено план досудової санації ТОВ "Сільськогосподарське підприємство "Колос", призначено керуючого санацією в досудовій санації арбітражного керуючого Сорокіна М.І.

29.01.2021 до суду надійшла заява директора ТОВ "Захід Агробізнес" Кузло В.В. про скасування затвердженого плану санації, відповідно до якої заявник просить суд припинити процедуру санації боржника ТОВ "Сільськогосподарське підприємство "Колос", визнати боржника ТОВ "Сільськогосподарське підприємство "Колос" банкрутом та відкрити щодо ТОВ "Сільськогосподарське підприємство "Колос" ліквідаційну процедуру.

Як діяти суду?

Задача 2. 18.01.2021 до господарського суду міста Києва надійшла заява про затвердження плану санації Товариства з обмеженою відповідальністю "ПІВНІЧНО-УКРАЇНСЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ АЛЬЯНС" до відкриття провадження у справі про банкрутство товариства в порядку [ст. 5 Кодексу України з процедур банкрутства](#).

У поданому плані санації Боржник зазначає, що загальний розмір заборгованості Товариства становить 1 826 389 138,80 грн., з яких 2 053 457,28грн. - заборгованість перед Державною фіскальною службою України, 14 777 567,26 грн. - заборгованість по заробітній платі та решта заборгованості у розмірі 1 809 558 114,26грн. перед 292 кредиторами (згідно переліку Реєстру). При цьому, визначено, що розрахунки з кредиторами, вимоги яких включені до Реєстру, здійснюються Директором Товариства з загальної суми надходження коштів на рахунок Товариства, строк відновлення платоспроможності Товариства становить 10 років з моменту затвердження плану досудової санації.

Чи відповідає такий план санації вимогам закону? Чи затвердить його суд?

Задача 3. Виробничий кооператив "Рембуд", перебуваючи протягом року у стані неплатоспроможності через неможливість отримання дебіторської заборгованості від своїх контрагентів, вирішив ініціювати справу про визнання його банкрутом. **Який сенс для боржника ініціювати справу про власне банкрутство? В яких випадках боржник зобов'язаний ініціювати справу про банкрутство?**

Задача 4. Господарським судом Черкаської області було задоволено позов Банку «ААА» до ТОВ «Чадр» про стягнення заборгованості за кредитним договором та видано наказ про звернення стягнення на предмет іпотеки. Після цього за заявою кредиторів відкрито провадження у справі про банкрутство ТОВ «Чадр» господарським судом Київської області та призначено процедуру розпорядження майном боржника. Оскільки за заявою Банку «ААА» на підставі наказу господарського суду Черкаської області було відкрито виконавче провадження, то державний виконавець після

відкриття провадження у справі про банкрутство ТОВ «Чадр», звернув стягнення на предмет іпотеки, діючи відповідно до Закону України «Про виконавче провадження».

Проаналізуйте ситуацію та вирішіть її, посилаючись на норми КУЗПБ та Закону України «Про виконавче провадження». Ознайомтеся також з позицією Верховного Суду у подібній справі, викладеною у постанові КГС ВС від 22 вересня 2021 року у справі № 905/1923/15 (короткий огляд додається)

Задача 5. Державне підприємство «Граніт» більше 10 років перебуває у процедурі розпорядження майном боржника. За цей час кілька разів розроблявся проект мирової угоди, але вона так і не була надана суду на затвердження. ***Господарський суд***, зважаючи на зміни у законодавстві, зокрема на те, що КУЗПБ не передбачено укладення мирової угоди під час провадження у справі про банкрутство, а набуття чинності Законом України "Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації" від 02.10.2019 року № 145-ІХ призвело до неможливості застосування санації для державного підприємства, ***вирішив закрити провадження у справі*** про банкрутство ДП «Граніт».

Чи правомірні дії суду? Обґрунтуйте.

Задача 6. За заявою кредитора ХХХ було відкрито провадження у справі про банкрутство міського комунального підприємства «Теплотранс». Під час введеної процедури розпорядження майном боржника було встановлено, що міськрада фактично довела підприємство до банкрутства, відчуживши основну частину його майна та не вчинивши відповідних заходів для фінансової стабілізації підприємства. КП «Теплотранс» неспроможне розрахуватися із сімома своїми кредиторами, ніякої господарської діяльності вже не здійснює.

Чи можливе покладення субсидіарної відповідальності по зобов'язаннях КП «Теплотранс» на його засновника – міську раду? Обґрунтуйте. Чи може господарський суд зобов'язати міську раду здійснити санацію підприємства? У чому відмінність між досудовою санацією та судовою процедурою санації? При вирішенні задачі ознайомтеся з ухвалою господарського суду Херсонської області від 23.12.2021 у справі № 5024/1002/2012.

Задача 7. За результатами процедури розпорядження майном постановою господарського суду у грудні 2020 року визнано боржника ТОВ «Буддеталь» банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру, призначено ліквідатора. Через 4 місяці цього ліквідатора суд відсторонив від виконання повноважень і призначив іншого. Новий ліквідатор на засіданні комітету кредиторів повідомив, що є зацікавлені особи, які бажають інвестувати кошти для погашення вимог кредиторів боржника та для здійснення товариством

поточної господарської діяльності. Комітет кредиторів погодився залучити інвесторів і доручив ліквідатору розробити план санації, який згодом кредитори схвалили і разом з протоколом надали ліквідатору для направлення до господарського суду на затвердження. Кредитори запропонували призначити ліквідатора керуючим санацією. Господарський суд, розглянувши клопотання ліквідатора про запровадження процедури санації, плану санації та призначення керуючого санацією, відмовив у його задоволенні, вважаючи що після визнання боржника банкрутом санація неможлива.

Чи правильне рішення суду? Обґрунтуйте відповідь з посиланнями на норми КУзПБ. При вирішенні задачі опрацюйте ухвалу господарського суду Житомирської області від 24.12.2021 у справі 906/1157/17.

Задача 8. За результатами проведення ліквідаційної процедури ліквідаційна маса ліквідатором сформована не була, у зв'язку з відсутністю у банкрута будь-яких майнових активів. Згідно довідки АТ А-Банк ліквідаційний рахунок ПрАТ ДІНС, на якому 1 грн, було закрито 02.02.2021. Інші кошти з цього рахунка були використані, а саме 2682 грн - використані на оплату за роботи (послуги) по науково-технічному опрацюванню документів згідно Договору №ХХ, 4 361 грн - на оплату грошової винагороди арбітражному керуючому за виконання повноважень ліквідатора у справі № УУ.

До господарського суду звернувся один з кредиторів банкрута зі скаргою на дії ліквідатора, які не відповідають принципу безсумнівної повноти його дій. Скаржник вважає, що не виконані дії стосовно виявлення дебіторської заборгованості у банкрута та включення таких грошових коштів до ліквідаційної маси. Доказів наявної дебіторської заборгованості скаржник не надав.

Чи можливе завершення ліквідації банкрута без будь-якого задоволення вимог кредиторів? У чому суть принципу безсумнівної повноти дій ліквідатора у ліквідаційній процедурі? Як суду перевірити дотримання цього принципу?

(Для вирішення задачі опрацюйте постанову ВС КГС від 14 грудня 2021 року у справі № 5011-50/11240-2012, яка додається).

Задача 9. Ліквідатор ЗАТ Макарово звернувся до господарського суду з позовом про витребування майна у ТОВ «Фатум» на підставі факту визнання недійсними результатів проведених 04.02.2013 прилюдних торгів/аукціону з реалізації належного позивачу майна (рішення суду від 17.10.2014 у справі №911/4822/13) в порядку виконання судового рішення. Суд 1 інстанції задовольнив позов. ТОВ «Фатум» оскаржило рішення суду.

За висновком суду апеляційної інстанції, в особи, яка придбала майно у зв'язку з її продажем у порядку, встановленому для виконання судових рішень, витребування майна не допускається, хоча б воно і вибуло з володіння поза його волею. Тобто апеляційний господарський суд прийшов

до висновку про неможливість повернення проданого в порядку виконання судового рішення майна ЗАТ Макарово.

Яке з рішень судів, на Вашу думку, відповідає чинному законодавству і є правильним? Обґрунтуйте.

(Для вирішення задачі опрацюйте постанову ВС КГС від 26 жовтня 2021 року у справі № 911/2581/14, яка додається).

Задача 10. У ліквідаційній процедурі було вирішено питання про умови продажу нерухомого майна банкрута ТОВ «Азіз». Ліквідатор здійснив необхідні дії, пов'язані з організацією аукціону. Після появи оголошення про аукціон ПАТ «Лімпо» вирішило взяти участь у ньому, подало необхідні документи, але згодом ще до проведення аукціону відмовилося від участі. Переможцем аукціону було визнано ПАТ «Сигма». ПАТ «Лімпо» знало про нарікання певних осіб щодо порушення проведення аукціону, непрозорості і нерівності учасників. Зокрема, оголошення не відповідало всім вимогам, визначеним у КУзПБ.

ПАТ «Лімпо» звернулося до господарського суду з оскарженням проведеного аукціону і його результатів.

Чи буде розглянута судом така скарга після проведення аукціону? Чи передбачено право оскарження організації проведення аукціону? Як має бути вирішена ситуація?

Задача 11.

Керуючим реструктуризацією подано до господарського суду план реструктуризації боргів боржника Федорчука від 01.11.2021. Суд встановив, що у плані реструктуризації боргів боржника не передбачено реалізації в процедурі реструктуризації боргів частини майна боржника, яким є земельна ділянка кадастровий номер [XXXXXXX](#), що знаходиться на території Г-кої сільської ради Т-кого району Н-ської області. До того ж 19.11.2021 проведено засідання зборів кредиторів Федорчука, на якому вирішили відмовити у схваленні плану реструктуризації боргів боржника та прийняти рішення про звернення з клопотанням до господарського суду про перехід до процедури погашення боргів боржника, яке оформлено протокольним рішенням №2. У судове засідання щодо розгляду плану реструктуризації судом ні представник боржника, ні керуючий реструктуризацією, ні три кредитори боржника не з'явилися. Проте представник боржника письмово повідомив суд про підтримку плану реструктуризації, який він додав (аналогічний, поданому керуючим реструктуризацією). Представник кредитора - АТ АКБ "Банк Львів" подав до суду заперечення щодо плану реструктуризації. Представник кредитора - АТ "Креді Агріколь Банк" надіслав письмові пояснення щодо плану реструктуризації боргів, в якому просить суд затвердити запропонований план реструктуризації боржника. Представник кредитора - АТ "Акцент - Банк" взагалі нічого не пояснив.

Чи вправі суд розглянути план реструктуризації боргів Федорчука за відсутності учасників справи? Чи можливе затвердження плану

реструктуризації боргів боржника у даній ситуації у зв'язку з незгодою кредиторів? Чи можливе повторне звернення до суду із заявою про затвердження плану реструктуризації боргів боржника у разі усунення обставин, які перешкождали його затвердженню судом, у разі прийняття постанови судом про відмову у затвердженні плану реструктуризації боргів боржника? Обґрунтуйте відповідь.

Задача 12

Фізична особа на прізвище Вільшана звернулася до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність щодо неї. В обґрунтування заяви заявниця зазначила, що нею протягом 2021 року з різними фінансовими компаніями (всього 42) укладено 46 кредитних договорів. Вказала, що розмір прострочених нею зобов'язань перед кредиторами на умовах, передбачених кредитними договорами, становить 1 459 978,52грн.

Вільшана вказала також, що у неї наявний рахунок в АТ "Приватбанк" № ХХХ однак згідно поданої довідки від 25.10.2021 інформації про наявність/ відсутність коштів на даному рахунку не міститься. А відповідно до виписки №74 від 08.11.2021 по рахунку № ХХХ вказані дані стосуються окремих операцій по картці/рахунку за період 01.01.2019 - 08.11.2021, при цьому баланс на початок періоду вказано 1 514 620,54грн.

Щодо відомостей про вимоги кредиторів заявниця зазначила реквізити укладених з ними договорів, графіки платежів і скріншоти її особистих кабінетів у банках, які є її кредиторами та вимогу про сплату боргу від ТОВ «Маві»-кредитора.

Чи відповідає заява Вільшаної вимогам КУЗПБ? Чи можливе відкриття провадження судом за цією заявою? Обґрунтуйте.

Задача 13

Додаючи до заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність декларацію про майновий стан, Сухий М.М. вказав перелік та вартість свого майна та дружини і їхні доходи за останні 3 роки. У довідці № 4 від 06.01.2022 про склад сім'ї або зареєстрованих у житловому приміщенні/будинку за адресою УУУУ, виданій боржникові, містяться, крім вказаних у Декларації про майновий стан боржника - ОСОБА_2 (дружина), ще й інші особи, а саме: ОСОБА_4 та ОСОБА_5, відомостей про яких суду не надано. Сухий М.М. переконаний, що справа стосується виключно його та дружини, а тому про інших осіб він не зобов'язаний нічого пояснювати.

Проте в ухвалі про залишення заяви без руху суд зазначив, що на переконання суду коло членів сім'ї боржника в частині п'ятій статті 116 Кодексу України з процедур банкрутства визначено у зв'язку із встановленням його обов'язку подати декларацію про майновий стан боржника за відповідною формою, затвердженою державним органом з питань банкрутства, як додаток до заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність. Подання декларації про майновий стан боржника

полягає у необхідності підтвердження наявності підстав для відкриття провадження у справі про неплатоспроможність, зазначених у частині другій статті 115 Кодексу України з процедур банкрутства.

До членів сім'ї боржника належать особи, які перебувають у шлюбі з боржником (у тому числі якщо шлюб розірвано протягом трьох років до дня подання декларації), а також їхні діти, у тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою чи піклуванням боржника, інші особи, які спільно з ним проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких з боржником не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Крім того, відповідно до п.9 Приміток до затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 21.08.2019 № 2627/5 форми Декларації про майновий стан боржника у справі про неплатоспроможність, боржник за розділами декларації зазначає всю інформацію про членів сім'ї, яка йому відома та яку він може отримати з офіційних джерел (правовстановлювальні документи, відповідні державні реєстри).

Подання декларації про майновий стан надає можливість не лише встановити перелік та вартість майна, стан доходів та витрат на відповідну дату, а й динаміки розміру активів за відповідний період. Поряд з цим, ця декларація повинна містити відомості, що можуть свідчити про ухилення боржника від погашення боргу перед кредиторами.

Судова палата для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду у справі № 910/6639/20 також зазначила, що включення до кола членів сім'ї осіб, які перебувають у шлюбі з боржником (у тому числі якщо шлюб розірвано протягом трьох років до дня подання декларації), а також їхніх дітей, у тому числі повнолітніх, батьків, осіб, які перебувають під опікою чи піклуванням боржника, пояснюється фідуціарним, зазвичай, характером відносин боржника з цими особами (обов'язок діяти якнайкраще в інтересах таких осіб), що може сприяти ухиленню від виконання боржником зобов'язань перед кредиторами шляхом перереєстрації майна (майнових прав) на цих осіб. До цих зловживань правом боржник може вдатись незалежно від того, що ці особи проживають окремо від боржника, не пов'язані з ним спільним побутом та сімейними правами і обов'язками.

Чи відповідає вимогам КУзПБ таке широке тлумачення судами кола членів сім'ї боржника та значення самої Декларації про майновий стан боржника? Чи законне рішення суду про залишення заяви Сухого М.М. без руху? Які його наслідки? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 14

До господарського суду 04.01.2022 надійшла заява Лубінки В.О. від 13.12.2021 року про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність. Розмір прострочених зобов'язань боржниці перед її кредиторами станом на день подання заяви становить 559 663,20 грн.

Зокрема, Боржник протягом 2019 - 2021 р.р. перебувала у кредитних відносинах з банківськими та іншими фінансовими установами України та укладала правочини, за яким отримувала послуги споживчого кредитування у вигляді грошових коштів з метою придбання споживчих товарів, робіт та послуг для задоволення власних потреб.

Внаслідок несприятливої економічної ситуації, що сталась в країні в останні два роки, в тому числі підсилена спалахом пандемії нової коронавірусної інфекції (SARS * CoV-2), у Боржника накопичилась певна кількість грошових зобов'язань, які не можуть бути виконані боржником з причин недостатності грошового доходу та відсутності іншого майна, яке може бути реалізоване з метою погашення заборгованості.

Загальна історія кредитних відносин Боржника відображена у відповідній кредитній історії від 07.12.2021 р., яка була складена та сформована в електронному виді ТОВ "Українське бюро кредитних історій" у відповідності до Закону України "Про організацію формування та обігу кредитних історій".

Так, згідно з даними виписки з кредитної історії Боржника станом на 07.12.2021 р. загальна сума заборгованості Боржника перед всіма кредиторами складає 656 089,10 грн, в тому числі заборгованість за основним зобов'язанням складає 294 129,10 грн та сума неустойки (штрафу, пені) складає 0,00 грн (розрахунок заборгованості наведено у Списку кредиторів і боржників, що доданий).

Її сім'я складається з батька, матері і доньки-інваліда, на яку отримує соціальну допомогу та аліменти від батька. Всі вони співвласники однієї квартири загальною площею 62,5 кв.м., житловою площею 38,1 кв.м., що підтверджується Витягом про реєстрацію права власності на нерухоме майно. Боржник має у приватній спільній частковій власності 1/3 частки квартири. Її середній місячний заробіток 16 тис. грн.

Чи може суд у цій ситуації відкрити провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи за відсутності відкритого виконавчого провадження? У разі відкриття провадження у цій справі чи потрібний план реструктуризації боргів? Чи можливий продаж частини житла Лубінки В.О. на погашення вимог кредиторів? Відповідь обтрунтуйте. Ознайомтеся з ухвалою господарського суду Вінницької області від 16 лютого 2022 р. у справі № 902/22/22 (додається)